VIHERPALVELUOHJELMA

UIMARANNAT 2021-2030

KUOPIO

SISÄLLYSLUETTELO

1 JOHDANTO 3
2 UIMARANTAOHJELMAN LAATIMISEN TYÖPROSESSI 4
2.1 TYÖRYHMÄ 4
2.2 TYÖN KULKU 4
2.3 SEURANTA JA PÄIVITTÄMINEN 4
3 TYÖSSÄ KÄYTETTYJÄ KÄSITTEITÄ 5
4 UIMARANTOJA KOSKEVAT LAIT JA ASETUKSET 9
5 UIMARANTOJEN TURVALLISUUS 12
5.1 OMAVALVONTA, TURVALLISUUSASIAKIRJA JA RISKIEN ARVIOINTI 12
5.2 RANTAVALVONTA 12
5.3 PELASTUSVÄLINEET 13
5.4 RAKENTEET 13
5.5 AVUN HÄLYTTÄMINEN JA TIETOJEN ANTAMINEN RANNAN KÄYTTÄJILLE 14
6 UIMARANTAVERKOSTON NYKYTILANNE KUOPIOSSA 15
6.1 UIMARANTAVERKOSTO VUONNA 2020 15
6.1.1 Uimarannat ja uimapaikat 15
6.1.2 Talviuintipaikat 18
6.1.3 Koirien uimapaikat 19
6.1.4 Uimaveden lämpötilan seuranta 20
6.2 UIMARANTOJEN VARUSTELU- JA KUNTOKARTOITUS 20
6.3 UIMARANTATIHEYS VERRATTUNA MUIHIN KAUPUNKEIHIN 21
6.4 KAAVOITUKSESSA TAI SUUNNITTELUSSA OLEVAT UIMARANNAT 22
7 KÄYTTÄJÄKYSELY KUOPION UIMARANNOISTA 24
7.1 KYSELYN TOTEUTUS 24
7.2 KYSELYN TULOKSET 24
7.3 YHTEENVETO 28
8 KUOPION UIMARANTAVERKOSTON KEHITTÄMINEN 2021-2031 29
8.1 TAVOITTEET 29
8.2 KÄYTTÄJIEN TOIVEET JA TARPEET 29

8.3 RESURSSIT 30
8.4 TURVALLISUUS 31
8.5 ESTEETTÖMYYS 31
9 YHTEENVETO 33

1 JOHDANTO

Kuopio on asettanut strategiassaan 2030 tavoitteekseen olla hyvän elämän pääkaupunki. Strategian mukaan Kuopio on muun muassa ympäristöltään ainutlaatuinen, innostava ja paras paikka lapsille. Uimarantojen viherpalveluohjelma on yksi askel kohti strategian tavoitteita.

Hyvin hoidetut uimarannat parantavat alueiden viihtyisyyttä ja kuntalaisten virkistysmahdollisuuksia. Niiden tarve ja merkitys korostuu etenkin lämpiminä kesinä. Uimarantojen kunnostusten ja rakentamisen ohjelmointi mahdollistaa uimarantaverkoston laadukkaan ylläpidon ja tasapuolisen palveluiden turvaamisen tulevaisuudessa.

Kuopion kaupungin yleisillä alueilla olevat uimarannat ovat Kuopion kaupunkiympäristön palvelualueen vastuulla. Kuopion entisten kehyskuntien liittyminen kaupunkiin on tuonut kaupunkiympäristön palvelualueen kunnossapidon ja rakentamisen ylläpidettäväksi lisää uimarantoja. Alueiden rakentamisen myötä tulee lisäksi tarvetta rakentaa kokonaan uusia uimarantoja. Joissain paikoissa käyttäjien määrä on voinut laskea melko vähäiseksi, jolloin kohteiden uimarantaverkostosta poistaminen voi olla järkevä ratkaisu.

Uimarantojen viherpalveluohjelma laaditaan vuosille 2021-2030, minkä jälkeen ohjelmaa päivitetään. Ohjelman tavoitteena on muodostaa kokonaiskuva Kuopion yleisten alueiden uimarantaverkostosta ja esittää ohjeistus monipuolisen, viihtyisän, turvallisen, helposti saavutettavan sekä riittävän laajan uimarantaverkoston toteuttamiseksi.

Työ sisältää Kuopion kaupunkiympäristön palvelualueen hallinnoimat uimarannat, jotka ovat kaikkien vapaasti käytettävissä.

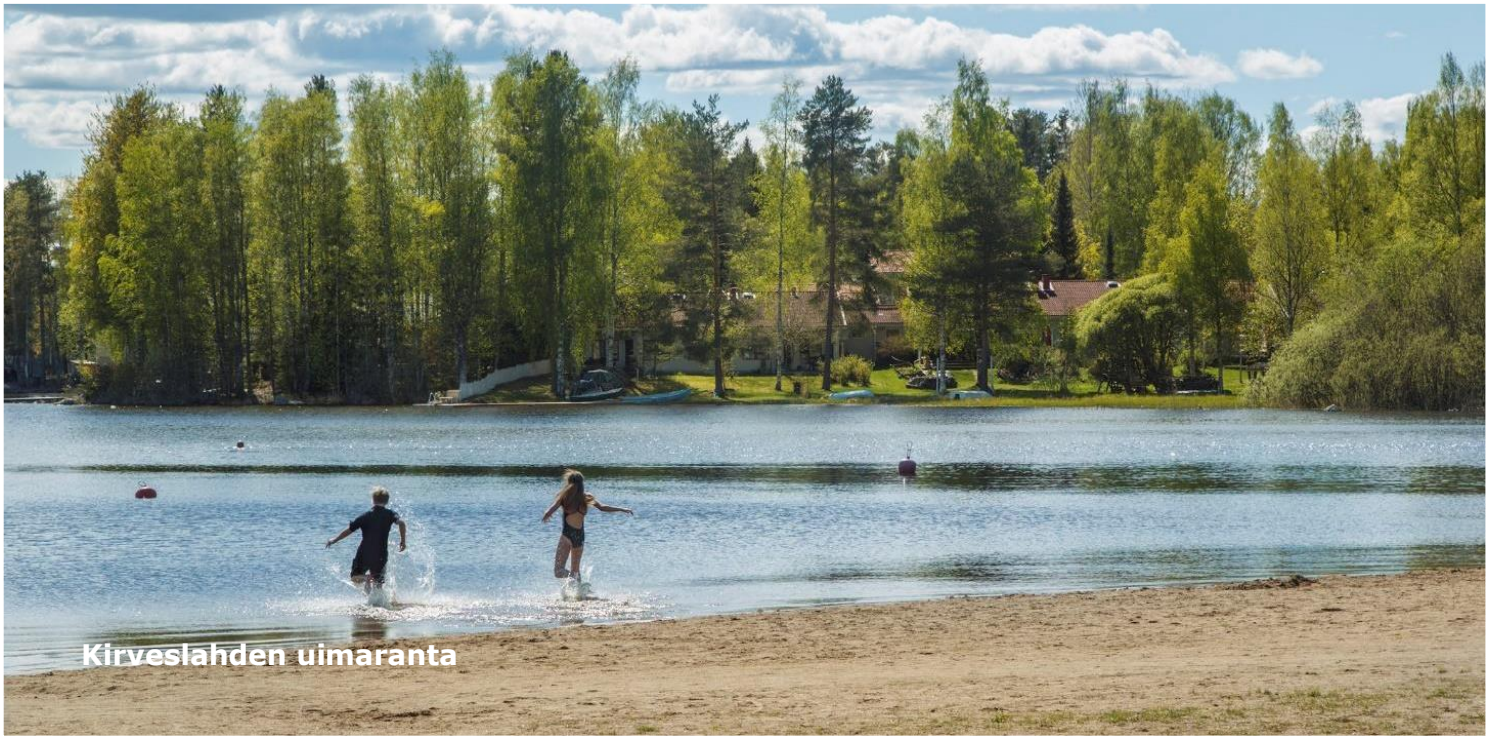

Kirveslahden uimaranta

2 UIMARANTAOHJELMAN LAATIMISEN TYÖPROSESSI

2.1 TYÖRYHMÄ

Uimarantojen ohjelmoinnin on laatinut työryhmä, jonka puheenjohtajana on toiminut Kuopion kaupunginpuutarhuri Matti Nikoskelainen. Työryhmässä ovat toimineet suunnitteluhortonomi Kari Huttunen, suunnitteluinsinööri Janne Korhonen, kunnossapidon asiantuntija Juho Pelkonen sekä valvoja Jukka Laukkanen.

Työryhmän työskentelyyn ovat lisäksi osallistuneet valvoja Minna Muhonen, kaavoitusarkkitehti Sonja Tilaeus, asemakaavapäällikkö Pauli Sonninen, suunnitteluavustaja Anne-Mari Korhonen, ympäristöterveystarkastaja Jyrki Hänninen ja vesialueidenhoitaja Tino Hovinen.

2.2 TYÖN KULKU

Keväällä 2019 laadittiin Kuopion kaupungin suunnittelupalveluiden toimesta kysely Kuopion kaupungin uimarantojen käyttäjille. Kysely toteutettiin verkkokyselynä. Se avattiin vuoden 2019 rakenna ja asu- messujen yhteydessä. Kyselystä tiedotettiin lisäksi Kuopion kaupungin kotisivuilla ja facebook-sivuilla sekä paikallislehdissä. Kyselyn tuloksia on käsitelty tarkemmin luvussa 6.

Varsinainen ohjelman laatimistyö käynnistyi helmikuussa 2020 työryhmän kokoontumisella ja lähtöaineiston kokoamisella.

Kesällä 2020 tehtiin maastokartoitus kaikille Kuopion kaupunkiympäristön palvelualueen hallinnoimille uimarannoille. Kartoituksen tuloksia hyödynnetään tämän ohjelman laatimisessa.

Ohjelman laatimisesta on tiedotettu *Kuopio suunnittelee ja rakentaa 2020* -julkaisussa ja työn aloittaminen on esitelty kaupunkirakennelautakunnalle syyskuussa 2020. Palveluohjelma vietiin kaupunkirakennelautakuntaan nähtäväksi asettamista varten helmikuussa 2021.

2.3 SEURANTA JA PÄIVITTÄMINEN

Raporttia päivitetään jatkossa kymmenen vuoden välein siten, että seuraava ohjelmointipäivitys laaditaan vuonna 2030. Päivityksen yhteydessä tarkastellaan aiemman ohjelmoinnin toteutumista. Kaupunkiympäristön palvelualue päättää päivitystyön vastuutahoista ja toteutustavasta työn tullessa ajankohtaiseksi.

3 TYÖSSÄ KÄYTETTYJÄ KÄSITTEITÄ

Viherpalvelut

Viherpalvelut-sana kuvaa kaupungin tiettyä tarkoitusta varten ylläpitämiä toiminnallisia kohteita tai alueita erityisesti viheralueilla. Viherpalveluita ovat esimerkiksi leikkipaikat, puistojen pelikentät, rakennetut puistot ja puistokäytävät sekä ulkoilureitit. Viherpalveluita ovat myös koirapuistot, matonpesu- ja soutuvenepaikat ja uimarannat.

EU-uimaranta

EU-uimarantoja ovat rantoja, joita koskee EU:n uimavesidirektiivi. EU-uimarannoiksi määritetään suurehkot yleiset uimarannat, joilla arvioidaan käyvän uimakauden aikana huomattava määrä uimareita päivittäin.

Terveydensuojelulain uimarantoja koskevissa asetuksissa on eritelty yleiset uimarannat ja pienet yleiset uimarannat. Yleiset uimarannat tarkoittavat asetuksessa EU-uimarantoja ja pienet yleiset uimarannat muita uimarantoja.

EU-uimarantojen on täytettävä vuonna 2006 annetussa uudistetussa uimavesidirektiivissä säädetyt vaatimukset. Direktiivin tarkoituksena on ehkäistä vesien pilaantumista, suojella uimarien terveyttä sekä tiedottaa kansalaisille vesien laadun mahdollisesta heikkenemisestä.

Jäsenmaiden on tutkittava viralliset uimarantansa ja raportoitava vuosittain niiden laadusta komissiolle. Rantojen on täytettävä EU:n vähimmäisvaatimukset, mutta jäsenmaat voivat laatia tiukempiakin sääntöjä. EU-uimarannoista laaditaan uimavesiprofiilit.

Uimaranta

Uimaranta on luonnonvaraisella tai rakennetulla rannalla oleva, yleiseen käyttöön tarkoitettu uimiseen soveltuva paikka, joka täyttää varustukseltaan tietyn määritellyn vähimmäistason ja jonka ylläpidosta joku määritelty taho kantaa vastuun.

Uimaranta voi olla julkisyhteisön tai yksityisen tahon perustama ja ylläpitämä. Uimaranta voi liittyä johonkin isompaan kokonaisuuteen kuten leirintäalueeseen.

Tässä ohjelmassa uimarannoiksi käsitetään yleiset, Kuopion kaupungin ylläpitämät rannat, joissa kaupunki suorittaa veden laadun velvoitetarkkailua (vähintään 3 näytettä/vuosi) ja joiden vähimmäisvarustuksena ovat pelastusrengas sekä uimarantakyltti.

Uimapaikka

Uimapaikka on ns. pienempi uimaranta, jonka keskimääräinen käyttäjämäärä on yleensä melko pieni.

Tässä ohjelmassa uimapaikoiksi käsitetään ne Kuopion kaupungin ylläpitämät uimarannat, joiden vähimmäisvarustuksena ovat pelastusrengas sekä uimarantakyltti, mutta joissa ei suoriteta veden laadun velvoitetarkkailua.

Myös uimapaikan tulee täyttää turvallisuusvaatimukset ja siellä on tehtävä asianmukaiset turvallisuuteen liittyvät tarkastukset.

Uimavesiprofiili

EU-uimarannoista laaditaan rantojen ylläpitäjien toimesta uimavesiprofiilit. Ne ovat raportteja, jotka sisältävät yleistä tietoa uimarannoista mm. varustukseen, palveluihin, kunnossapitoon, käyttöön ja tiedotukseen liittyen. Lisäksi uimavesiprofiilit sisältävät uimaveden laatuun liittyvää tietoa ja riskinarviointia. Uimavesiprofiiliin kuuluu esimerkiksi rantavesistön ja muiden lähialueiden pintavesien kuvaus, mahdollisen saastumisen syiden määrittely, sinilevien esiintymisen todennäköisyyden arviointi ja lyhytkestoisen saastumisen todennäköisyyden arviointi.

Kuopion kaupunki on laatinut Väinölänniemen, Kirveslahden ja Niuvan uimarannoille uimavesiprofiilit. Ne löytyvät kaupungin internet-sivulta osoitteesta https://www.kuopio.fi/uimarannat1.

Terveydellinen turvallisuus

Terveydellinen turvallisuus tarkoittaa sitä, että uimarannalla voi uida sairastumatta tai saamatta oireita veden huonon laadun vuoksi.

Henkilöturvallisuus

Henkilöturvallisuus tarkoittaa sitä, että uimarannalla on onnettomuuksia ja sairastapauksia varten riittävät varustelu ja resurssit, esim. rantavalvonta, pelastusvälineistö, ensiapuvälineet ja tieto, mistä apua voi hälyttää.

Rakenteellinen turvallisuus

Rakenteellinen turvallisuus edellyttää, että ranta, sen rakenteet ja laitteet sekä rakennukset on toteutettu ja hoidettu niin, että uimarantaa voi käyttää itseään vahingoittamatta.

Esteettömyys

Esteettömyydessä on kyse ihmisten moninaisuuden huomioonottamisesta rakennetun ympäristön suunnittelussa ja toteuttamisessa. Esteettömyydessä ei ole kyse vain liikkumisen esteettömyydestä. Siinä otetaan huomioon myös esimerkiksi näkemiseen, kuulemiseen, ymmärtämiseen ja kommunikaatioon liittyvät asiat.

Esteettömällä uimarannalla tehdään rakenteellisilla ratkaisuilla mahdolliseksi se, että myös eri tavoilla rajoittuneet henkilöt voivat käyttää uimarannan palveluja. Esteettömyydellä voi olla eri tasoja. Esteettömien ratkaisujen toteuttamiseen vaikuttavat mm. maaston muodot, sijainti ja uimarannan käyttöaste.

Talviuintipaikka

Talviuintipaikalla tarkoitetaan talvella käytettävää uimapaikkaa tai avantouintipaikkaa. Talviuintipaikalla on pukusuoja ja se on varustettu tietyn vähimmäistason mukaan. Oleellista on turvallisuuteen liittyvä vähimmäisvarustetaso ja se, että jokin taho vastaa paikan turvallisuudesta.

Koirien uintipaikka

Koiria ei saa uittaa virallisilla uimarannoilla. Kunnat voivat sen sijaan osoittaa erikseen paikkoja koirien uittamista varten, ns. virallisia korien uimarantoja. Ylläpitäjän tulee huolehtia virallisten koirauimarantojen riittävästä siisteydestä ja turvallisuudesta.

Muuten koirien uittaminen on jokamiehenoikeudella sallittua kaikilla yleisillä alueilla lukuun ottamatta uimarannoiksi tai vesiliikennealueiksi osoitettuja rantoja. Järjestyslaissa

on määrätty koirien kiinnipidosta julkisella paikalla. Samat kiinnipitomääräykset koskevat myös korien uittamista.

Uiminen jokamiehen oikeudella

Yksityisellä tai yleisellä alueella sijaitsevalla rannalla, joka ei kuulu kenenkään kotirauhan piiriin, saa uida jokamiehenoikeudella. Tällaisen rannan ei tarvitse olla yleinen uimaranta.

Niuvanranta

4 UIMARANTOJA KOSKEVAT LAIT JA ASETUKSET

Kuluttajaturvallisuuslaki (920/2011)

Uimarannat ja uintipaikat ovat kuluttajapalveluja, jotka kuuluvat kuluttajaturvallisuuslain soveltamisalalle (920/2011). Lain mukaan kuluttajapalvelua tarjoavan toiminnanharjoittajan on olosuhteiden vaatiman huolellisuuden ja ammattitaidon edellyttämällä tavalla varmistauduttava siitä, ettei kuluttajapalvelusta aiheudu vaaraa kenenkään terveydelle tai omaisuudelle.

Huolellisuusvelvollisuuteen sisältyy velvollisuus varmistautua myös palvelussa käytettävien välineiden ja rakenteiden turvallisuudesta ja siitä, että palveluun osallistuville kuluttajille annetaan kaikki turvallisuuden kannalta tarpeelliset tiedot. Huolellisuusvelvollisuus koskee myös maksuttomia palveluja.

Uimarannan ja uintipaikan tulee olla turvallinen riippumatta siitä, mikä taho (yritys, kunta, seurakunta tai jokin muu) toimii palvelun tarjoajana, tai onko kyseessä ns. EU-uimaranta vai ei.

Kuluttajaturvallisuuslakia ei sovelleta sellaisiin palveluihin, joita luonnolliset henkilöt tarjoavat muussa kuin elinkeinotoiminnassa. Vaikka yksityisen henkilön mailla olevaa ranta-aluetta käytetään jokamiehen oikeudella maksutta uimarantana tai uintipaikkana, ei kuluttajaturvallisuuslaki koske maanomistajaa.

Jos maanomistaja on yhteisö, joka tarjoaa uimarantaa tai uintipaikkaa yleisön käytettäväksi, pidetään sitä lain velvoittamana toiminnanharjoittajana. Vain sellaiset yleishyödyllisten yhdistyksien tms. yhteisöjen vain omille jäsenilleen tarjoamat palvelut, joita ei voida pitää elinkeinotoimintana, eivät kuulu lain soveltamisalan piiriin.

Terveydensuojelulaki (763/1994)

Uimarantoja koskee kuluttajaturvallisuuslain lisäksi myös terveydensuojelulaki. Terveydensuojelulakia valvovat kuntien terveydensuojeluviranomaiset. Laissa määrätään uimaveden laadusta ja laadun valvonnasta.

Uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta on laadittu terveydensuojelulain (763/1994) nojalla seuraavat asetukset:

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta (177/2008) (finlex.fi)

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus pienten yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta (354/2008) (finlex.fi)

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus pienten yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta annetun asetuksen muuttamisesta (710/2014) (finlex.fi)

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta annetun asetuksen muuttamisesta (711/2014) (finlex.fi)

Asetuksissa on eritelty yleiset uimarannat (EU-uimarannat) ja pienet yleiset uimarannat. Yleisillä uimarannoilla arvioidaan käyvän uimakauden aikana huomattava määrä uimareita, ja pienillä yleisillä uimarannoilla ei. Asetuksien muutoksissa (710/2014 ja 711/2015) muutettiin aiemmin esitetty raja-arvo 100 uimaria päivässä muotoon huomattava määrä uimareita.

Yleisten uimarantojen uimaveden laadun arviointi perustuu sekä yksittäisiin valvontatutkimustuloksiin että pitkäaikaiseen uimaveden laadun seurantaan. Kukin uimavesi luokitellaan erinomaiseksi, hyväksi, tyydyttäväksi tai huonoksi neljän uimakauden valvontatutkimustuloksista laskettujen prosenttipisteiden perusteella. Yleisten uimarantojen veden laadusta tulee lisäksi raportoida EU-komissiolle.

Sekä yleisten että pienten yleisten uimarantojen veden laatua tarkkaillaan uimakauden aikana asetuksien mukaisesti. Vedestä mitataan kesäisin uimakauden aikana säännöllisesti sellaisten bakteerien pitoisuuksia, jotka osoittavat uimaveden ulosteperäistä saastumista. Uimarannoilta tehdään havaintoja myös syanobakteerien eli sinilevien ja jätteiden esiintymistä.

Uimakaudella tarkoitetaan asetuksissa 15.6. ja 31.8. välistä ajanjaksoa, paitsi Lapin maakunnassa ja Kuusamon ja Taivalkosken kunnissa 25.6. ja 15.8. välistä ajanjaksoa.

Järjestyslaki (612/2003)

Järjestyslaki on Suomessa lokakuussa 2003 voimaan tullut laki, jonka tarkoitus on edistää järjestystä ja turvallisuutta yleisillä paikoilla sekä ehkäistä vaaratilanteiden syntymistä. Tullessaan voimaan se korvasi kuntien omat järjestyssäännöt, joiden sisältö vaihteli paljon.

Järjestyslaki koskee yleisesti käytettäviä paikkoja riippumatta siitä, kuka paikat omistaa. Laissa käsitellään mm. kiellettyjä esineitä, lemmikkieläimiä ja yleisen turvallisuuden vaarantavaa käytöstä.

Uimarantojen osalta lain voidaan katsoa koskea enemmänkin käyttäjiä, joiden toiminta ja käytös ei saa aiheuttaa vaaraa yleiselle turvallisuudelle. Lisäksi laissa kielletään esimerkiksi lemmikkieläinten tuonti yleisille uimarannoille.

Väinölänniemen hyppytorni

5 UIMARANTOJEN TURVALLISUUS

5.1 OMAVALVONTA, TURVALLISUUSASIAKIRJA JA RISKIEN ARVIOINTI

Omavalvonta kuuluu uimarannan ylläpitäjän huolellisuusvelvollisuuteen. Se on ylläpitäjän itse suorittamaa palveluun kohdistuvaa valvontaa. Uimarannan omavalvontaan kuuluvat turvallisuusasiakirjan laatiminen, onnettomuuskirjanpito ja vakavista vaaratilanteista ilmoittaminen viranomaiselle sekä säännöllisesti tehdyt omavalvontatarkastukset, huollot ja käyttötarkkailu, joista pidetään kirjaa.

Kuluttajaturvallisuuslaki velvoittaa eräiden merkittäviä riskejä sisältävien palvelujen tarjoajat, kuten uimarantojen ylläpitäjät, laatimaan toiminnastaan turvallisuusasiakirjan. Turvallisuusasiakirjan sisällöstä on annettu erillinen asetus (1110/2011). Esimerkiksi Tukesin verkkosivuilta löytyy mallipohja turvallisuusasiakirjaksi. Malli on esitetty myös tämän ohjelman liitteenä.

Uimarantojen turvallisuusjärjestelyiden tulee perustua riskinarviointiin. Arvioinnin pohjalta toteutetaan toimenpiteitä riskien pienentämiseksi ja tapaturmien ennaltaehkäisemiseksi sekä luodaan valmiudet toimia mahdollisissa onnettomuustilanteissa. Kirjallinen riskien arviointi tulee sisällyttää osaksi turvallisuusasiakirjaa.

5.2 RANTAVALVONTA

Uimarannan tai uintipaikan ylläpitäjän tulee määrittää rantavalvonnan tarve, valvojien määrä ja paikallaoloaika. Ylläpitäjän tulee reagoida muuttuviin olosuhteisiin, mikäli esimerkiksi rannan käyttöasteen huomataan olevan suurimmillaan eri aikaan kuin valvojat ovat paikalla.

Rantavalvonnan osalta keskeistä on, että valvojat ovat päteviä ja he keskittyvät valvontatehtävään muiden tehtävien häiritsemättä. Valvontatyön ohessa rantavalvojat tarkkailevat myös ranta-alueen ja varusteiden kuntoa ja ennaltaehkäisevät onnettomuuksia.

Valvonnasta ja valvonta-ajoista tai toisaalta valvonnan puuttumisesta tulee ilmoittaa selkeästi rannan ilmoitustauluilla ja muualla, missä rannasta tai uintipaikasta annetaan tietoja. Kuopion kaupungissa rantavalvontaa toteutetaan tällä hetkellä ainoastaan Väinölänniemen uimarannalla.

Valvontatarvetta voi arvioida Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukesin internet-sivuilta löytyvän rantavalvontatyökalun avulla. Sen osoite on https://tukes.fi/rantavalvontatyokalu.

Työkalun tarkoituksena on auttaa kuntia ja muita rantojen ylläpitäjiä tunnistamaan ne uimarannat, joille tulisi harkita uinninvalvonnan järjestämistä.

5.3 PELASTUSVÄLINEET

Uimarannoilla tulee olla kokoonsa ja käyttöasteeseensa nähden riittävästi pelastusvälineitä. Pelastusvälineiden kuntoa on tarkkailtava säännöllisesti. Osana omavalvontaa pelastusvälineistä on tarpeellista pitää huolto- ja tarkastuspäiväkirjaa.

Uimarannan pelastusvälineistön vähimmäisvarusteena on asianmukainen pelastusrengas, jossa on heittonaru. Pelastusrenkaita on oltava rannalla riskinarviointiin perustuen tarpeeksi ja riittävän tiheästi. Riskinarvioinnissa tulee huomioida rannan ominaispiirteet, kuten rantaviivan pituus ja rannan muodot sekä siellä olevat rakenteet (kuten hyppytornit). Pelastusrengas ripustetaan näkyvälle paikalle veden läheisyyteen.

Valvotuilla rannoilla rantavalvojan käytössä on oltava lisäksi pelastusvene tai –lautta. Niitä suositellaan myös valvomattomille rannoille. Rantavalvonnan perusvarustuksiin kuuluu lisäksi ensiapupakkaus.

Ylläpitäjän tulee varautua ilkivaltaan ja tarvittaessa korjata tai uusia huonokuntoiset pelastusvälineet. Yleisellä uimarannalla tulee jatkuvasti olla asianmukaiset pelastusvälineet. Pelastusvene tai -lautta ei saa olla lukittuna.

5.4 RAKENTEET

Uimarannoilla olevista rakenteista ei saa aiheutua vaaraa. Rakenteiden kuntoa tulee tarkkailla. Viat tulee korjata ja vaarallisiksi muuttuneet rakenteet poistaa.

Osana ylläpitäjän omavalvontaa rakenteista on tarpeen pitää huolto- ja tarkastuspäiväkirjaa.

Erityisesti veteen sukeltamiseen käytettävien rakenteiden osalta on tarkkailtava, että veden syvyys on hyppy- ja sukelluspaikkojen alla riittävä. Jos vesi ei ole tarpeeksi syvää, on siitä varoitettava ja hyppääminen laiturilta kiellettävä. Varoituksen tulee olla selkeästi näkyvillä rakennelman yhteydessä. Riskin arviointiin perustuen hyppääminen on tarvittaessa muutenkin estettävä, esimerkiksi sulkemalla pääsy hyppytorniin.

Mikäli jotakin rakennetta ei ole turvallista käyttää tiettynä aikana, esimerkiksi korjaustöiden vuoksi tai valvonta-ajan ulkopuolella, sen käyttö tulee olla tehokkaasti estetty. Pelkkä opastetaululle laitettu ilmoitus laiturin, hyppypaikan, liukumäen tai muun rakennelman käyttökiellosta ei riitä. Myös ilkivaltaan on varauduttava, ja esim. laiturien päätyjä ja hyppytornien alastuloalueita on tarkkailtava säännöllisesti veteen upotettujen, vaaraa aiheuttavien esineiden varalta.

Kuopiossa hyppytorneja löytyy Väinölänniemen uimarannalta (10 m torni) sekä Tuovilanlahden uimarannalta (3 m torni). Laitureita on paljon erityisesti maaseutualueen uimarannoilla. Väinölänniemen uimarannan rakenteet tarkastetaan kolme kertaa kesän aikana. Muiden uimarantojen laiturit ja muut rakenteet tarkastetaan kerran kesässä.

5.5 AVUN HÄLYTTÄMINEN JA TIETOJEN ANTAMINEN RANNAN KÄYTTÄJILLE

Uimarannalla on oltava selvästi näkyvillä tieto uimarannan tarkasta sijainnista sekä ohjeet avun hälyttämiseksi. Avun hälyttämisohjeiden lisäksi uimarannoilla tulee antaa kävijöille kaikki sellainen tieto, joka on tarpeen vaarojen välttämiseksi ja onnettomuuksien ehkäisemiseksi. Tällaisia ovat erityisesti rannan ominaispiirteisiin liittyvät tiedot sekä tiedot veden syvyyksistä laiturien päissä, varoitukset nopeasti syvenevästä rannasta tai voimakkaista virtauksista. Tiedot tulee antaa selkeästi ja ymmärrettävästi.

Eräät tiedot on syytä antaa ilmoitustaulun lisäksi niissä paikoissa, joihin turvallisuuden kannalta olennainen tieto kohdistuu. Esimerkiksi veden syvyyden merkinnän tulisi olla näkyvillä laiturin tai muun hyppyalustan kohdalla. Vastaavasti uima-alueen rajat tulisi merkitä kirkkaanvärisillä, selvästi erottuvilla poijuilla, jotta uimarit eivät eksy veneilyväylälle tai veneilijät uima-alueelle. Alla olevassa kuvassa on esitetty Kuopion kaupungin mallin mukainen uimarannan infotaulu.

Kuva 1. Kuopion mallin mukainen uimarannan infotaulu.

Uudet Kuopion kaupungin infotaulut ja opastussuunnitelma valmistuivat vuonna 2019. Infotaulut kaikille uimarannoille asennetaan ennen vuoden 2020 uimakauden alkua. Uudet opasteet rannoille pyritään myös asentamaan vuoden 2020 aikana.

6 UIMARANTAVERKOSTON NYKYTILANNE KUOPIOSSA

6.1 UIMARANTAVERKOSTO VUONNA 2020

6.1.1 Uimarannat ja uimapaikat

Virallisia uimarantoja Kuopion kaupungin verkostoon kuuluu tällä hetkellä 59 kpl. Näistä 22 sijaitsee keskeisillä kaupunkialueilla ja 37 maaseutualueilla. Uimarannoista neljä on tyypiltään EU-uimarantoja, 33 pieniä yleisiä uimarantoja ja 22 uimapaikkoja.

Luvuissa ovat mukana Savolanniemeen ja Hiltulanlahteen vuosina 2020-2021 rakennettavat uudet uimarannat sekä Pieni-Valkeinen lammen rannalle vuonna 2020 rakennettu uimapaikka. Hiltulanlahden uusi uimaranta korvaa vanhan Hiltulanlahden uimapaikan, joka poistuu käytöstä.

Eu-uimarantoja ovat Kuopion alueella Väinölänniemen uimaranta, Niuvan uimaranta, Kirveslahden uimaranta sekä Rauhalahden uimaranta. Rauhalahden uimarannan alue on vuokrattu yksityiselle taholle mutta se on yleisessä käytössä. Kuopion kaupunki huolehtii Rauhalahden uimarannan veden laadun velvoitetarkkailusta ja vuokralainen muista uimarantaan liittyvistä velvoitteista. Lisäksi uusi Pieni-Valkeinen uimapaikka on asukasyhdistyksen rakentama ja ylläpitämä.

Myös maaseutualueella kunnossapitovastuu kuuluu osalla uimarannoista jollekin muulle taholle kuin Kuopion kaupungille. Yleisimmin kunnossapidosta vastaa tällöin paikallinen kyläyhdistys. Liitteenä olevissa uimarantojen kohdekorteissa on kerrottu mm. kunnossapitovastuut kunkin rannan osalta.

Seuraavissa taulukoissa 1-2 on lueteltu kaikki Kuopion alueen nykyiset uimarannat. Rantojen sijainnit on esitetty liitekartoilla 1-10.

Taulukko 1. Keskeisen kaupunkialueen uimarannat kaupunginosittain

Uimaranta	Kaupunginosa	Tyyppi
1. Väinölänniemi	Väinölänniemi	EU-uimaranta
2. Keiliniemi	Väinölänniemi	uimapaikka
3. Peräniemi	Väinölänniemi	uimapaikka
4. Honkalahti	Itkonniemi	uimaranta
5. Iso-Valkeinen	Kettulanlahti	uimaranta
6. Miettilänpelto	Julkula	uimapaikka
7. Keinänlahti	Julkula	uimaranta
8. Niuva	Puijonlaakso	EU-uimaranta
9. Sammakkolampi	Puijonlaakso	uimaranta
10. Valkeisenlampi	Niirala	uimaranta
11. Särkilahti	Särkiniemi	uimaranta
12. Rauhalahti	Levänen	EU-uimaranta
13. Jynkänlahti	Jynkkä	uimaranta
14. Paloniemi	Rautaniemi	uimaranta
15. Jaakkoniemi	Rautaniemi	uimapaikka
16. Hakolahti	Lehtoniemi	uimapaikka
17. Kirveslahti	Litmanen	EU-uimaranta
18. Pitkälahti	Pitkälahti	uimaranta
19. Hiltulanlahti	Hiltulanlahti	uimapaikka
20. Pirttiniemi	Pirtti	uimaranta
21. Savolanniemi	Pirtti	uimaranta
22. Pieni-Valkeinen	Päiväranta	uimapaikka

Kuopion keskeisen kaupunkialueen uimarantojen sijainnit on esitetty liitekartalla 1.

Taulukko 2. Kuopion maaseutualueiden uimarannat alueittain

Uimaranta	Alue	Tyyppi
23. Airaksela	Karttula/Kurkimäki	uimaranta
24. Kurkimäki	Kurkimäki	uimaranta
25. Rytky	Haminalahti	uimaranta
26. Haminalahti	Haminalahti	uimapaikka
27. Kaislastenlahti	Haminalahti	uimaranta
28. Niemisjärvi	Hirvilahti	uimaranta
29. Syvänniemi	Karttula	uimaranta
30. Karttulanlahti	Karttula	uimaranta
31. Tuovilanlahti	Maaninka	uimapaikka
32. Syvälahti (Keskisaari)	Maaninka	uimapaikka
33. Haatala	Maaninka	uimapaikka
34. Maaningan kirkonkylä	Maaninka	uimaranta
35. Sinikivi	Maaninka	uimapaikka
36. Käärmelahti	Maaninka	uimapaikka
37. Keyritty	Nilsiä Itäinen	uimapaikka
38. Tahkolahti	Nilsiä keskeinen	uimaranta
39. Simola	Nilsiä keskeinen	uimaranta
40. Kankainen	Nilsiä keskeinen	uimaranta
41. Pappila	Nilsiä keskeinen	uimapaikka
42. Lastukoski	Nilsiä Itäinen	uimaranta
43. Sänkimäki	Nilsiä läntinen	uimapaikka
44. Haluna	Nilsiä läntinen	uimapaikka
45. Vuotjärvi	Juankoski	uimapaikka
46. Juanlampi	Juankoski	uimaranta

Uimaranta	Alue	Tyyppi
47. Pikonniemi	Juankoski	uimaranta
48. Ruukinranta	Juankoski	uimaranta
49. Pitkämäki	Juankoski	uimaranta
50. Kumpuniemi	Juankoski	uimaranta
51. Melalahti 1	Melalahti	uimapaikka
52. Melalahti 2	Melalahti	uimaranta
53. Savulahti	Länsi-Riistavesi	uimaranta
54. Niittylahti	Kurkiharju	uimapaikka
55. Syvähiekka	Vehmersalmi	uimapaikka
56. Vehmersalmi kk	Vehmersalmi	uimaranta
57. Mustinlahti	Vehmersalmi	uimapaikka
58. Enonlahti	Vehmersalmi	uimapaikka
59. Melaranta	Melalahti	uimapaikka

Kuopion maaseutualueen uimarantojen sijainnit on esitetty liitekartoilla 2-10.

6.1.2 Talviuintipaikat

Talviuintipaikka voi sijaita muuallakin kuin kesäisin auki olevalla uimarannalla. Virallisella talviuintipaikalla tulee olla turvallisuuteen liittyvä vähimmäisvarustetaso ja jonkin tahon tulee vastata paikan turvallisuudesta. Vähimmäisvarusteita virallisella talviuintipaikalla ovat:

- pukusuoja
- uimapaikkakyltti riittävällä informaatiolla
- valaistus
- kulkutie avantoon; puhdistettu lumesta ja hiekoitettu
- veden syvyydestä kertova kyltti
- riittävän leveä laituri, jossa kaiteet ja portaan vähintään 1 m pinnan alapuolelle
- pelastusrengas ja heittoliina
- solmuköysi portaista tai laiturista veteen
- avantoalue merkitty aidalla, puomilla tai lippusiimalla
- avannon aukipitolaite (sijoitettu niin ettei aiheuta vaaraa uimarille)

Yhdistysten ylläpitämien talviuintipaikkojen käyttäminen edellyttää yleensä yhdistyksen jäsenyyttä. Edellä mainittujen paikkojen lisäksi joidenkin yksityisten toimijoiden palveluihin kuuluu talviuintimahdollisuus.

Kuopiossa toimii tällä hetkellä kaksi talviuintiseuraa; Kuopion Talviuimarit ry sekä Petosen Talviuimarit ry. Lisäksi talviuinti on osana toimintaa seuroilla Vehmersalmen Vesa ry sekä Juankosken kuntoilijat ry.

Kuopiossa sijaitsevat talviuintipaikat ja niiden ylläpidon vastuutahot on esitetty taulukossa 3. Kaupungin ylläpitovastuulla on ainoastaan Kankaisenrannan uimarannan talviuintipaikka

Taulukko 3. Kuopiossa sijaitsevat talviuintipaikat

Paikka	Ylläpidon vastuutaho
Väinölänniemi (sijainti uimarannan yhteydessä)	Kuopion Talviuimarit ry
Sorsasalon talviuintipaikka	Kuopion Talviuimarit ry
Kirveslahti (sijainti uimarannan yhteydessä)	Petosen Talviuimarit ry
Kankaisenranta (sijainti uimarannan yhteydessä)	Kuopion kaupunki
Vehmersalmen talviuintipaikka	Vehmersalmen Vesa ry
Juankosken talviuintipaikka (Hotelli-Ravintola Ruukin kievarin rannassa)	Juankosken kuntoilijat ry
Maaningan talviuintipaikka (toiminta aloitettu 2019, paikka siirtymässä satamaan)	Ei seuraa vielä, perustettavan seuran vastuulla

Talviuintipaikkojen sijainnit on esitetty liitekartoilla 1,5,7 ja 10.

6.1.3 Koirien uimapaikat

Tällä hetkellä Kuopion kaupungissa ei ole virallisia koirien uimapaikkoja. Koirien uittaminen kuitenkin on jokamiehenoikeudella sallittua kaikilla yleisillä alueilla lukuun ottamatta uimarannoiksi tai vesiliikennealueiksi osoitettuja rantoja, kunhan uittamisessa noudatetaan järjestyslain vaatimuksia mm. koirien kiinnipitämisen osalta.

Kuopion kaupunki on myöntänyt kesäkuussa 2020 Kuopioin palvelus- ja seurakoiraharrastajat ry:lle luvan käyttää Päivärannassa sijaitsevaa Taivalharjun vanhan leirintäalueen rantaa koirien vesipelastustoimintaan. Nilsiässä puhdistamonrannassa on lisäksi paikka, jossa Vepekoiraharrastajat (vesipelastus) kouluttavat koiria vesipelastustehtäviin.

Tässä ohjelmassa ei oteta kantaa siihen, tulisiko kaupungin alueelle perustaa virallisia koirien uimapaikkoja. Uusia virkistysalueita tai vanhojen alueiden peruskorjauksia suunniteltaessa tarkastellaan asiaa mahdollisuuksien mukaan.

6.1.4 Uimaveden lämpötilan seuranta

Uimakaudella uimaveden lämpötilat vaihtelevat Suomessa noin 10-25 asteen välillä säästä riippuen.

Rantakohtaisesti uimaveden lämpötilaa seurataan Kuopiossa tällä hetkellä ainoastaan Väinolänniemen uimarannalla. Uimakaudella valvojat merkitsevät veden lämpötilan tauluun.

Kuopion uimarannoista suuri osa sijaitsee Kallaveden rannalla. Suomen Ympäristökeskus (SYKE) mittaa reaaliaikaisesti pintaveden lämpötilaa Kallavedeltä avovesikauden aikana (Linkki: https://wwwi3.ymparisto.fi/i3/tilanne/fin/Lampotila/Lampotila.htm). Havaintopaikka sijaitsee Kuopion Itkonniemellä. Havainnointia on tehty vuodesta 1945. Lämpötilan keskiarvo koko havaintojaksolla on ollut kesäkuussa 13,7 C°, heinäkuussa 18,1 C° ja elokuussa 17,3 C^0.

Joissain kaupungeissa, kuten Helsingissä, yleisten uimarantojen vesien lämpötiloja seurataan sensorien avulla rantakohtaisesti ja käyttäjät voivat tarkastaa reaaliaikaiset lämpötilat internetistä.

6.2 UIMARANTOJEN VARUSTELU- JA KUNTOKARTOITUS

Uimarantojen nykytilanteen hahmottamista varten tehtiin kesä-heinäkuussa 2020 kartoituskierros, joka koski kaikkia ohjelmassa mukana olevia uimarantoja. Tarkastuksia suorittivat Kuopion kaupungilta valvoja Jukka Laukkanen, suunnitteluinsinööri Janne Korhonen ja valvoja Minna Muhonen.

Tarkastustyön avuksi laadittiin lomakepohja, joka täytettiin kierroksen aikana.

Tarkastuksessa käytiin läpi kaikki uimarantojen rakennelmat ja varusteet sekä arvioitiin rannan yleistä viihtyisyyttä, siisteyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Havaintojen perusteella esitettiin tarvittavia toimenpide-ehdotuksia.

Tarkastuksen tulokset koottiin taulukkoon ja tuloksia hyödynnettiin liitteenä olevien kohdekorttien laatimisessa sekä kehittämisohjelman laatimisessa (luku 7).

6.3 UIMARANTATIHEYS VERRATTUNA MUIHIN KAUPUNKEIHIN

Kuopion kaupunkiympäristön palvelualueen vastuulla oli vuonna 2020 yhteensä 59 uimarantaa. Yhdeksän yli 100 000 asukkaan kaupungin välisessä vertailussa Kuopiossa on selvästi eniten kohteita sekä asukaslukuun suhteutettuna että absoluuttisesti. Osin tilannetta selittää se, että kuntaliitoksien myötä Kuopio on saanut verkostoonsa paljon lisää uimarantoja maaseutumaisilta alueilta. Siitä huolimatta voi todeta, että vertailussa isoihin kaupunkeihin Kuopion seudun uimarantatiheys on suuri.

Pienemmissä kunnissa uimarantojen määrä asukasta kohden on paikoin Kuopiota suurempi. Esimerkiksi Mikkelissä ja Iisalmessa on *asukkaita/uimaranta*-vertailuluku on alle 2000, kun se Kuopiossa on 2059. Absoluuttisesti Kuopiossa on kuitenkin enemmän virallisia uimarantoja kuin missään muussa Suomen kunnassa.

Taulukko 4. Asukasluku ja Uimarantojen lukumäärä eräissä Suomen kaupungeissa

Kaupunki	Asukasluku 31.1.2020	Virallisten uimarantojen määrä 2019	Asukkaita / uimaranta
Helsinki	655 281	26	25 203
Espoo	290 200	21	13 819
Tampere	238 420	31	7 691
Vantaa	233 383	6	38 897
Oulu	205 629	26	7 909
Turku	193 176	12	16 098
Jyväskylä	142 477	34	4 191
Lahti	119 917	20	5 996
Kuopio	**119 397**	**59**	**2 024**
Pori	83 905	12	6 992
Kouvola	82 104	16	5 132
Joensuu	76 840	34	2 260
Mikkeli	53 197	30	1 773
Iisalmi	21 345	14	1 524

6.4 KAAVOITUKSESSA TAI SUUNNITTELUSSA OLEVAT UIMARANNAT

Kaavoituksen yhteydessä tutkitaan uusien uimarantojen tarve, johon vaikuttaa jo olevan uimaranta-verkoston laajuus ja kattavuus.

Uuden uimarannan sijaintipaikkaa tutkittaessa huomioitavia asioita ovat esimerkiksi paikan turvallisuus, rakennettavuus, saavutettavuus ja rannan ilmansuunta. Turvallisuuteen vaikuttavia seikkoja ovat mm. ympäröivä veneliikenne, rannan profiili, pohjaolosuhteet sekä erilaiset veden laadulle riskiä aiheuttavat rakenteet, kuten hule- ja jätevesiverkostot. Edellä mainitut seikat vaikuttavat myös alueen rakennettavuuteen.

Saavutettavuus on tärkeää huomioida alueen käytettävyyden ja huollon kannalta. Lisäksi uimaranta-alueelle tarvittavat toiminnot, kuten pysäköintimahdollisuus tulee huomioida kaavassa riittävänä tilavarauksena.

Kuopion kaupungissa on tällä hetkellä rakenteilla kaksi uutta uimarantaa, toinen Savolanniemeen ja toinen Hiltulanlahteen. Suunnitteluvaiheessa ei ole yhtään uimarantaa.

Kaavoissa uimaranta-alueet esitetään seuraavasti:

Uimaranta-alue yleiskaavassa:

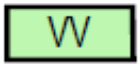

tai

Uimaranta-alue asemakaavassa:

Vanhoissa kaavoissa on käytetty myös Uv merkintää, mutta se ei ole enää käytössä. Myös puistoalueeksi (VL) kaavoitetuille alueille on voitu sijoittaa uimarantoja.

Tulevia yleiskaavoja, joissa kaavatyön yhteydessä tutkitaan uimapaikkamahdollisuuksien parantamista ovat Itkonniemen, Neulaniemen, Kellolahden ja Vanuvuoren osayleiskaavat. Lisäksi Tahkon lomakeskuksen alueella tutkitaan uimapaikkatoimintojen kehittämistä.

Tulevissa asemakaavatöissä tullaan tarkastelemaan järjestelmällisesti uimapaikkamahdollisuuksien kehittämistä. Tällainen kohde on esimerkiksi Savilahden alue, jonne voi tulla tulevaisuudessa käyttäjämäärältään ja varustetasoltaan merkittävä uimaranta sijaintinsa vuoksi.

Peräniemenranta

7 KÄYTTÄJÄKYSELY KUOPION UIMARANNOISTA

7.1 KYSELYN TOTEUTUS

Keväällä 2019 toteutettiin Kuopion kaupungin suunnittelupalveluiden toimesta verkkokysely Kuopion kaupungin uimarantojen käyttäjille. Kyselyssä hyödynnettiin Kuopion kaupungilla käytössä olevaa e-Harava ohjelmaa.

Kysely avattiin vuoden 2019 rakenna ja asu- messujen yhteydessä 23.2.2019 ja se oli avoinna 23.3.2019 saakka. Kyselystä tiedotettiin messujen lisäksi Kuopion kaupungin kotisivuilla ja facebook-sivuilla sekä paikallislehdissä.

Kyselyssä tiedusteltiin mm. vastaajien käyttämiä uimarantoja, toiveita uusien rantojen sijoituspaikoille, mieluisimpia rantoja, asuinpaikan ja lähimmän uimarannan etäisyyttä, toiveita rannoilla sijoitettavista varusteista sekä yleisarvosanaa Kuopion uimarantojen tasosta.

Vastaaminen tapahtui osin kirjoittamalla, osin vaihtoehtoja valitsemalla ja osin sovellukseen syötettävien karttamerkintöjen avulla.

7.2 KYSELYN TULOKSET

Kyselysivuilla vieraili yhteensä 362 henkilöä, joista 175 vastasi kyselyyn. Seuraavissa kohdissa on käyty lävitse vastauksia kohdittain. Kysymykset 1, 5, 6 ja 7 olivat vaihtoehtokysymyksiä, muihin kysymyksiin vastattiin kirjoittamalla tai karttamerkinnöillä. Kesä 2018 oli helteinen, joten uimarantojen käyttö on silloin ollut todennäköisesti runsasta.

Kysymys 1: Käytitkö Kuopiossa yleisen uimarannan palveluta kesän 2018 aikana?

Tähän kysymykseen tuli 168 kyllä-vastausta ja 7 ei-vastausta.

Kysymys 2: Kerro ne Kuopion alueen uimarannat ja uimapaikat, joiden palveluita olet käyttänyt? *(vaihtoehtoisesti merkintä karttaan tai vastaus kirjoittamalla)*

Tässä vastauksessa erottuivat joukosta Kuopion suosituimmat uimarannat Väinölänniemi (35 merkintää, 8 mainintaa), Kirveslahti (36 merkintää, 9 mainintaa) ja Paloniemi (25 merkintää, 5 mainintaa).

Yksittäisiä merkintöjä ja mainintoja tuli melko tasaisesti eri puolille Kuopiota, mistä voi päätellä myös monilla syrjäisemillä rantojen olevan käyttöä. Maaningan alueen rannoille ei tullut lainkaan karttamerkintöjä ja vain yksi mainita. Samoin Juankosken alueen rannat jäivät vähäiselle huomiolle (2 merkintää, yksi maininta).

Kysymys 3: Kerro miltä alueelta uimaranta mielestäsi puuttuu, mutta sille olisi tarvetta *(vaihtoehtoisesti merkintä karttaan tai vastaus kirjoittamalla)*

Tähän kohtaan vastauksia tuli myös hyvin eri puolille Kuopiota. Selvästi eniten mainintoja ja merkintöjä alueista sai Hiltulanlahti, jonne uusi uimaranta rakennetaan vuosina 2020-2021. Useissa vastauksissa myös Savolanniemen alueelle kaivattiin uimarantaa. Sinnekin uusi uimaranta on jo rakenteilla.

Kysymys 4: Onko jokin Kuopion uimarannoista tai uimapaikoista teille erityisen mieluinen? Jos on, niin kertokaa kohde ja perustelkaa miksi juuri se.

Tässä kohdassa eniten mainintoja sai Kurkimäen uimaranta (11 kpl). Useita kertoja mainittiin myös Kirveslahti (7 kpl), Väinölänniemi (7 kpl), Paloniemi (6 kpl) ja Rauhalahti (6 kpl).

Syitä valintoihin olivat mm. lapsiystävällisyys, luonnonläheisyys, rauhallisuus, sijainti ja siisteys. Väinölänniemen osalta korostettiin hyppymahdollisuutta ja hyviä palveluja. Varsinkin rantojen lapsiystävällisyys koettiin tärkeäksi useissa kommenteissa.

Kysymys 5: Kuinka pitkä matka on asuinpaikastasi lähimmälle uimarannalle?

Vastaajista suurin osa asuu melko lyhyen matkan päässä uimarannasta. Tämä korreloi Kuopion hyvän uimarantatiheyden kanssa. Vastausjakauma on esitetty taulukossa 5.

Taulukko 5. Vastausten jakaantuminen käyttäjäkyselyn kysymykseen 5.

Vastausvaihtoehto	Vastausten lukumäärä
alle 1 km	59
1-2 km	53
2-5 km	45
yli 5 km	18

Kysymys 6: Uimarantojen vakiokalustukseen kuuluu yleensä pukukoppi, pyöräteline, roska-astia sekä pelastusrengas. Millaisia varusteita tai kalusteita uimarannalla lisäksi mielestäsi tarvitaan? *(merkitse enintään kolme tarpeellisinta)*

Merkittävin yksittäinen rakenne, joka vastauksissa mainittiin, oli WC. Toivottuja kalusteita tai rakenteita olivat myös pöytäpenkit, laiturit ja grillaus/nuotiopaikat. Vastausjakauma on esitetty taulukossa 6.

Taulukko 6. Vastausten jakaantuminen käyttäjäkyselyn kysymykseen 6.

Vastausvaihtoehto	Vastausten lukumäärä
Ei mitään	2
Katos	20
Pöytäpenkki	75
Laituri	60
WC	122
Grilli / Nuotiopaikka	58
Ulkokuntoiluvälineitä	18
Ulkoleikkivälineitä	30
Muuta, mitä?	10

Muuta-kohtaan oli esitetty toiveina mm. ulkosuihkua, jäätelökioskia, aikuisten jumppapaikkaa, omaa aluetta koirille, kattoa pukukoppeihin sekä soutuvenepaikkoja.

Kysymys 7: Yleisarvosanasi Kuopion uimapaikoille ja uimarannoille

Selvästi eniten annettu arvosana oli ”hyvä”, sen antoi noin 66 % vastaajista. Arvosanajakauma on esitetty taulukossa 7. Tulosta voidaan pitää varsin hyvänä, vaikka parantamisen varaakin on.

Taulukko 7. Vastausten jakaantuminen käyttäjäkyselyn kysymykseen 7.

Vastausvaihtoehto	Vastausten lukumäärä
Kiitettävä	6
Hyvä	116
Tyydyttävä	50
Heikko	3

Kysymys 8: Risut, ruusut ja toiveet – sana on vapaa

Kysymykseen vastasi yhteensä 34 henkilöä. Seuraavassa on poimittu kommenteista risuja, ruusuja sekä toiveita:

Risuja

- pukukopit ja WC:t paikoin epäsiistejä
- roskiksia tyhjennetään liian harvoin
- rannoilla liikaa kasvillisuutta
- rantojen nurmialueet huonosti hoidettu
- joskus veneilijät liian lähellä uimareita
- veden laatu joskus huono, sinileväriesa
- WC puuttuu monilta rannoilta
- Rantojen sijainti kerrottu huonosti Kuopion nettisivuilla. Monet rannat hankala löytää

Ruusuja

- Uimarannat ovat yleisesti ottaen siistejä.
- Väinölänniemen uimarantaa on kehuttu monipuolisuudesta, valvonnasta sekä avantouinti- ja hyppymahdollisuudesta
- Rauhalahden uimarantaa on kehuttu lapsiystävällisyydestä ja palvelujen saatavuudesta
- Paloniemen uutta uimarantaa on kehuttu mm. siisteydestä ja maisema-arvoista
- *”on tullut uusia uimarantoja, ja ainakin ne joita käytämme ovat siistissä kunnossa. Toivottavasti säilyvät jatkossakin”*
- *” Tuhannet kiitokset että edes vielä yleisiä uimarantoja ylläpidetään”*
- *”Älkää vain poistako uimarantoja”*

Toiveita

- Pukukoppeja ja vessoja toivotaan rannoille joissa niitä ei ole
- Hyppymahdollisuuksia toivotaan useammille rannoille
- Koirille omat alueet rantojen yhteyteen siten että ihmiset ja koirat voivat olla samoilla rannoilla
- Parempia koirakieltoja rannoille
- Virallisia koirien uimapaikkoja
- Rannoille hiekka-alueiden lisäksi myös riittävän laajoja, hoidettuja nurmialueita
- Turvallisuus hyppypaikoilla taattava
- Veden laadusta selkokielinen selvitys tyyliin laatu on hyvä/keskinkertainen/huono

7.3 YHTEENVETO

Kyselyn perusteella Kuopion kaupungin uimarantatilanteeseen oltiin varsin tyytyväisiä. Uimarantatiheys on melko hyvä, vaikka yleensä vastaajat toivoivatkin uusia uimarantoja asuinpaikkansa lähistölle. Parempaa siisteystasoa ja varustelutasoa toivottiin jonkin verran. WC-rakennukset, grilli/nuotiopaikat sekä laiturit olivat yleisimpiä rantojen varustetoiveita. Jonkin verran rannoille toivottiin myös esimerkiksi kuntoiluvälineitä sekä lasten leikkivälineitä.

Lapsiystävällisyys oli toiveissa tärkeällä sijalla. Muita esiin nousseita arvoja olivat mm. luonnonläheisyys, rauhallisuus, siisteys ja turvallisuus.

Suosituimipia uimarantoja Kuopiossa ovat kyselyn perusteella Kurkimäen, Kirveslahden ja Väinölänniemen uimarannat. Uimarantoja pidetään tärkeänä palveluna, joka koskee laajaa joukkoa kuntalaisia.

Honkalahdenranta

8 KUOPION UIMARANTAVERKOSTON KEHITTÄMINEN 2021-2031

8.1 TAVOITTEET

Uimarantaverkosto on viime vuosina täydentynyt muutamilla uusilla uimarannoilla keskeisen kaupunkialueen osalta ja on nyt varsin kattava. Raportin laadintahetkellä on kolmen uuden rannan rakentaminen käynnissä, eikä verkostoa ole tällä hetkellä tarvetta laajentaa. Uusien kaavoitustöiden yhteydessä tarkastellaan kuitenkin aina tarve uimarantaverkoston täydentämiselle.

Uimarannoille tehdään harvoin laajoja peruskorjauksia. Seurannan ja palautteiden perusteella voidaan osalla rannoista havaita laajentamistarpeita esimerkiksi pysäköintipaikkojen osalta. Yleensä korjaustoimenpiteet ovat vähäisempiä ja ne suoritetaan kunnossapidon toimesta. Uimarantojen varustelutasoa voidaan myös täydentää tarvittaessa esimerkiksi lisäämällä vessojen ja pukukoppien määrää. Kyläyhdistyksen tai muun yksityisen ylläpitäjän uimarannoille ei kaupunki esitä investointitarpeita, mutta niille voidaan esittää turvallisuuteen liittyviä parannuksia ja myöntää mahdollisesti talkoorahaa.

Uimarantaverkoston laajuudesta huolimatta, ei poistettavia rantoja ole verkostossa tällä hetkellä, vaan kaikki rannat pyritään säilyttämään kunnostamalla niitä riittävällä laajuudella. Rantojen kuntoa seurataan säännöllisesti. Käytön vähyys ja turvallisuuspuutteet voivat johtaa uimarannan poistamiseen verkostosta.

Uimarantakartoituksen (alkukesä 2020) yhteydessä tehdyt havainnot korjattavista asioista on esitetty liitteenä olevissa uimarantojen kohdekorteissa.

8.2 KÄYTTÄJIEN TOIVEET JA TARPEET

Käyttäjäkyselyn perusteella toivottiin useammassa vastauksessa parannusta alueiden siisteyteen. Tämä toive ei kuitenkaan ilmennyt jokaisen rannan kohdalla. Varustelutasoon liittyvissä toiveissa esiin nousivat useimmiten wc, laituri, pyörätelineet, pöytäpenkit ja nuotiopaikka.

Uimarannat pyritään varustamaan ainakin pukukopeilla ja vessoilla. Turvallisuussyistä ei uusia laitureita kuitenkaan yleensä lisätä uimarannoille. Muu varustelu selvitetään aina tapauskohtaisesti.

Uimarantojen uudet pukukopit toteutetaan Kuopio-mallisina uimakoppeina tai esteettöminä uimakoppeina. Uimakopit ovat teräsrunkoisia ja seinissä niissä on säänkestävä vaneri. Uimakopit ovat yläosastaan avoimia.

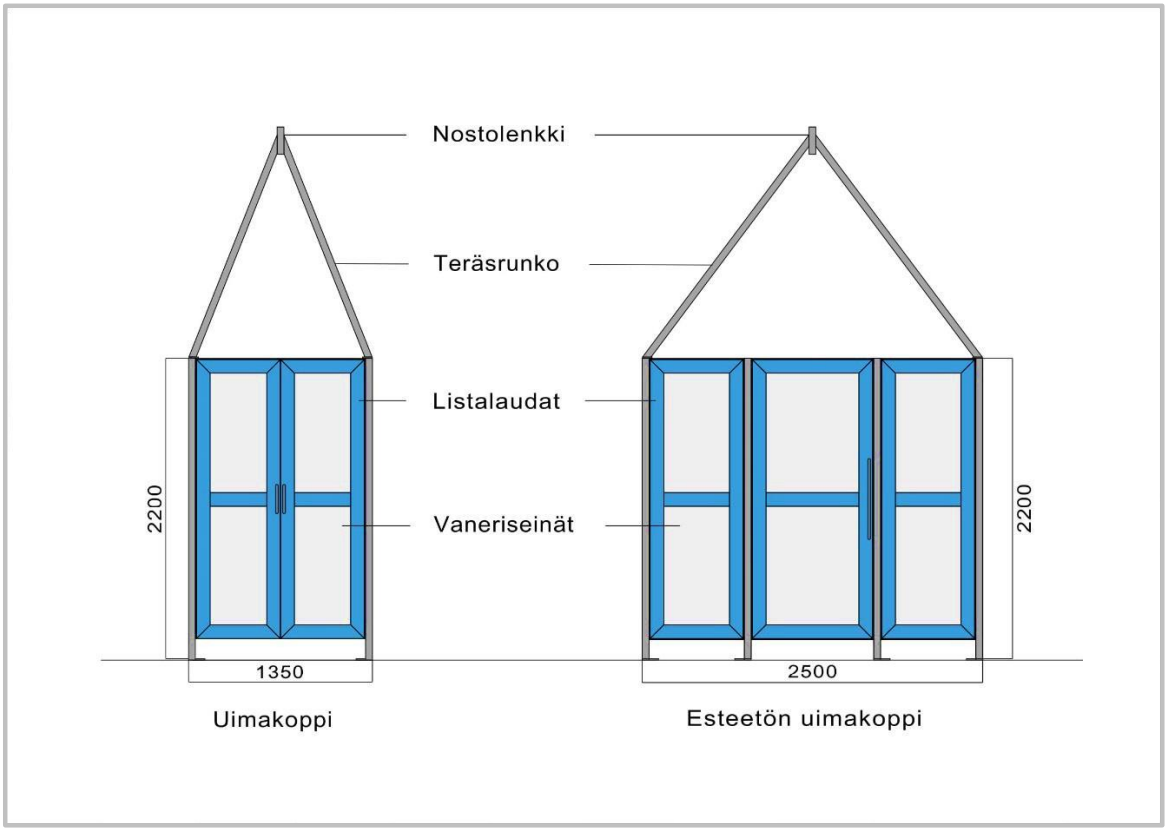

Kuva 2. Kuopio-mallin uimakoppi ja esteetön uimakoppi. Uimakoppien väritys päätetään kohdekohtaisesti.

8.3 RESURSSIT

Uimarantojen elinkaari on pitkä esimerkiksi leikkipaikkoihin verrattuna. Tähän vaikuttaa pääosin se, että rannoilla on yleensä vähemmän varusteita ja rakenteita ja ne ovat yksinkertaisempia. Paikasta riippuen uimarannan elinkaari on 20 – 30, jopa 50 vuotta.

Uimarantojen kunnossapito sisältyy alueurakoihin, mutta vesinäytteiden otto tapahtuu keskitetysti yhden toimijan kautta. Nykyisellään uimarantojen kunnossapito maksaa koko kaupungin alueella n. 250 000 €/vuosi. Kunnossapidon rahalla huolehditaan mm. uimavalvonnasta, puhtaanapidosta sekä pienimuotoisista korjaustoimenpiteistä kuten varustetäydennyksistä, maalauksesta ja rantahiekan lisäyksestä. Tällä summalla ei kuitenkaan pystytä tekemään yksittäisiä merkittäviä kunnostuksia, kuten laitureiden ym. isompien rakenteiden uusimisia.

Uimarantojen elinkaarta pystytään pidentämään investointimäärärahoissa olevalla erillisrahalla, joka voidaan vuosittain käyttää tarvittavien rakenteiden kunnostamiseen ja turvallisuuspuutteiden korjaamiseen.

8.4 TURVALLISUUS

Kaikilla uimarannoilla ja uimapaikoilla tulee olla varusteina info-taulu (kts kuva. 1, kappale 5) ja köydellä varustettu pelastusrengas. Uimarantakartoituksen tekijöiden, kunnossapidon valvojien tai käyttäjien havaitsemat, turvallisuuteen liittyvät riskitekijät pyritään korjaamaan välittömästi. Rantavalvontaa on nykyisin vain Väinölänniemen uimarannalla, mutta uimavalvonnan tarvetta tarkastellaan vuosittain.

8.5 ESTEETTÖMYYS

Esteettömyyttä on tarkasteltu uimarantojen kartoituskierroksella rantaan pääsemisen periaatteella. Liitteenä on esitetty kartoituskierroksella laadittu taulukko rantojen esteettömyystarkastelusta.

Kuopiossa ei ole vielä täysin esteettömiä rantoja, ensimmäinen esteetön uimaranta valmistuu Puijonlaaksoon Sammakkolammen rannalle vuonna 2021 puiston peruskorjauksen yhteydessä. Tavoitteena on saada aikaan keskeiselle kaupunkialueelle 2-3 esteettömyyden erikoistason täyttävää uimarantaa. Tällaisia uimarantoja voidaan mahdollisesti toteuttaa esimerkiksi peruskorjaamalla Petosen Kirveslahden ranta esteettömyysvaatimukset huomioiden. Lisäksi esim. Savilahteen tulevan uimarannan suunnittelun yhteydessä tullaan tutkimaan esteettömyyden mahdollisuutta.

Kuopion Vammaisneuvostosta on tullut lisäksi toiveita Väinölänniemen uimarannan esteettömyyden kehittämiseksi.

Maastoprofiilin ja nykyisten rakenteiden sijoittumisen vuoksi Väinölänniemen uimaranta ei ole helpoin paikka esteettömyyden parantamisen kannalta. Esteettömyyttä parantavia toimenpiteitä voi kuitenkin tehdä ja asioita kehittää paremmiksi myös Väinölänniemellä.

Esteellisyys käsitetään helposti vain liikuntarajoitteisuudeksi, mutta se koskee myös kaikkia muita henkilöitä, joiden kyky liikkua, toimia, suunnistautua tai kommunikoida on joku pysyvästi tai tilapäisesti rajoittunut. Rajoitteet voivat olla väliaikaisia, esim. raskaudesta tai tapaturmasta johtuvia, tai pysyviä ja eteneviä kuten vammaisuus, sairaus tai vanhuus. Erilaisten toimintarajoitteiden määrä on suuri, käsittäen esimerkiksi näkö- ja kuulovammaiset, pitkäaikaissairaat, kehitysvammaiset sekä muut apuvälineitä käyttävät.

Rantaan pääsyn lisäksi uimarannan esteettömyys vaatii myös varustelun ja kalusteiden esteettömän käyttömahdollisuuden (esim. esteettömät pukukopit ja inva-wc). Hyvät ja selkeät opasteet auttavat ihmisiä, joilla on haasteita ymmärtämisen tai kommunikaation kanssa. Inva-WC:tä voi tarvita myös kehitysvammainen henkilö, koska tarvitsee pukemiseen apua.

Esteettömän uimarannan suunnittelussa tulisi pyrkiä huomioimaan mahdollisimman laajasti eri tavalla toimintaesteiset henkilöt. Resurssit ja olosuhteet eivät välttämättä mahdollista kaikkien asioiden huomioimista. Osittainenkin esteettömyyden parantaminen, esimerkiksi esteettömien pukukoppien ja vessojen lisääminen, on kuitenkin järkevää.

Peräniemenranta

9 YHTEENVETO

Kuopion kaupungin yleisillä alueilla olevat uimarannat ovat Kuopion kaupunkiympäristön palvelualueen vastuulla. Kuntaliitokset ovat tuoneet viime vuosina kaupungille ylläpidettäväksi lisää uimarantoja.

Vuoden 2020 aikana laadittiin Kuopion uimarantojen viherpalveluohjelma luomaan kokonaiskuva Kuopion kaupungin uimarantaverkostosta ja takaamaan rantojen riittävä ja turvallinen palvelutaso. Ohjelmassa hyödynnettiin vuonna 2019 laaditun asukaskyselyn aineistoa ja kesällä 2020 suoritetun rantojen kartoituskierroksen tuloksia.

Työtä ohjasi työryhmä, jonka puheenjohtajana toimi Kuopion kaupunginpuutarhuri Matti Nikoskelainen ja sihteerinä suunnitteluinsinööri Janne Korhonen.

Kuopiossa on vuoden 2020 lopussa yhteensä 59 uimarantaa. Näistä 22 sijaitsee keskeisillä kaupunkialueilla ja 37 maaseutualueilla. Uimarannoista neljä on tyypiltään EU-uimarantoja, 33 pieniä yleisiä uimarantoja ja 22 uimapaikkoja. Lisäksi Kuopiossa on seitsemän talviuintipaikkaa, Talviuintipaikkojen kunnossapitovastuu on pääosin urheilu- ja talviuintiseuroilla. Myös useiden maaseutualueella sijaitsevien yleisten uimarantojen kunnossapitovastuu on paikallisilla kylä- ja asukasyhdistyksillä.

Kuopion kaupungin uimarantaverkosto on tällä hetkellä varsin kattava. Raportin laadintahetkellä on kolmen uuden rannan rakentaminen käynnissä, eikä verkostoa ole tällä hetkellä tarvetta laajentaa. Uusien kaavoitustöiden yhteydessä tarkastellaan kuitenkin aina tarve uimarantaverkoston täydentämiselle. Verkoston laajuudesta huolimatta ei poistettavia rantoja tällä hetkellä ole. Kaikki nykyiset rannat pyritään säilyttämään kunnostamalla niitä riittävällä laajuudella.

Vuonna 2019 tehdyn käyttäjäkyselyn perusteella Kuopion kaupungin uimarantatilanteeseen oltiin varsin tyytyväisiä. Parempaa siisteystasoa ja varustelutasoa toivottiin jonkin verran. Uimarannat pyritään varustamaan aina vähintään pukukopeilla ja vessoilla. Muun varustelutason lisääminen on aina tapauskohtaista ja riippuu esim. rannan käyttäjämääristä.

Kesällä 2020 tehdyllä kartoituskierroksella havaittiin jonkin verran turvallisuuspuutteita ja korjattavia asioita. Turvallisuuteen liittyvät puutteet korjataan mahdollisimman nopeasti.

Uimarantojen kunnossapito sisältyy alueurakoihin. Kunnossapidon rahalla huolehditaan mm. uimavalvonnasta, puhtaanapidosta sekä pienimuotoisista korjaustoimenpiteistä. Kunnossapidon rahoitus ei kuitenkaan riitä yksittäisiin merkittäviin kunnostuksiin. Uimarantojen elinkaarta pystytään pidentämään investointimäärärahoissa olevalla erillisrahalla, joka voidaan vuosittain käyttää tarvittavien rakenteiden kunnostamiseen ja turvallisuuspuutteiden korjaamiseen.

Esteettömyyteen tullaan kiinnittämään rantojen saneerauksissa ja uusien rantojen rakentamisessa tulevaisuudessa enemmän huomiota. Kuopiossa ei ole vielä täysin esteettömiä uimarantoja, ensimmäinen valmistuu Puijonlaaksoon Sammakkolammen rannalle vuonna 2021. Tavoitteena on tulevaisuudessa saada aikaan keskeiselle kaupunkialueelle 2-3 esteettömyyden erikoistason täyttävää uimarantaa. Esteettömän uimarannan suunnittelussa tulisi pyrkiä huomioimaan mahdollisimman laajasti eri tavalla toimintaesteiset henkilöt.

Uimarannat ovat tärkeä ja kuitenkin edullisesti toteutettava viherpalvelu, joka koskee laajaa joukkoa kuntalaisia. Kuopion kaupunki pyrkii tulevaisuudessakin pitämään yllä tasokasta ja turvallista uimarantaverkostoa.

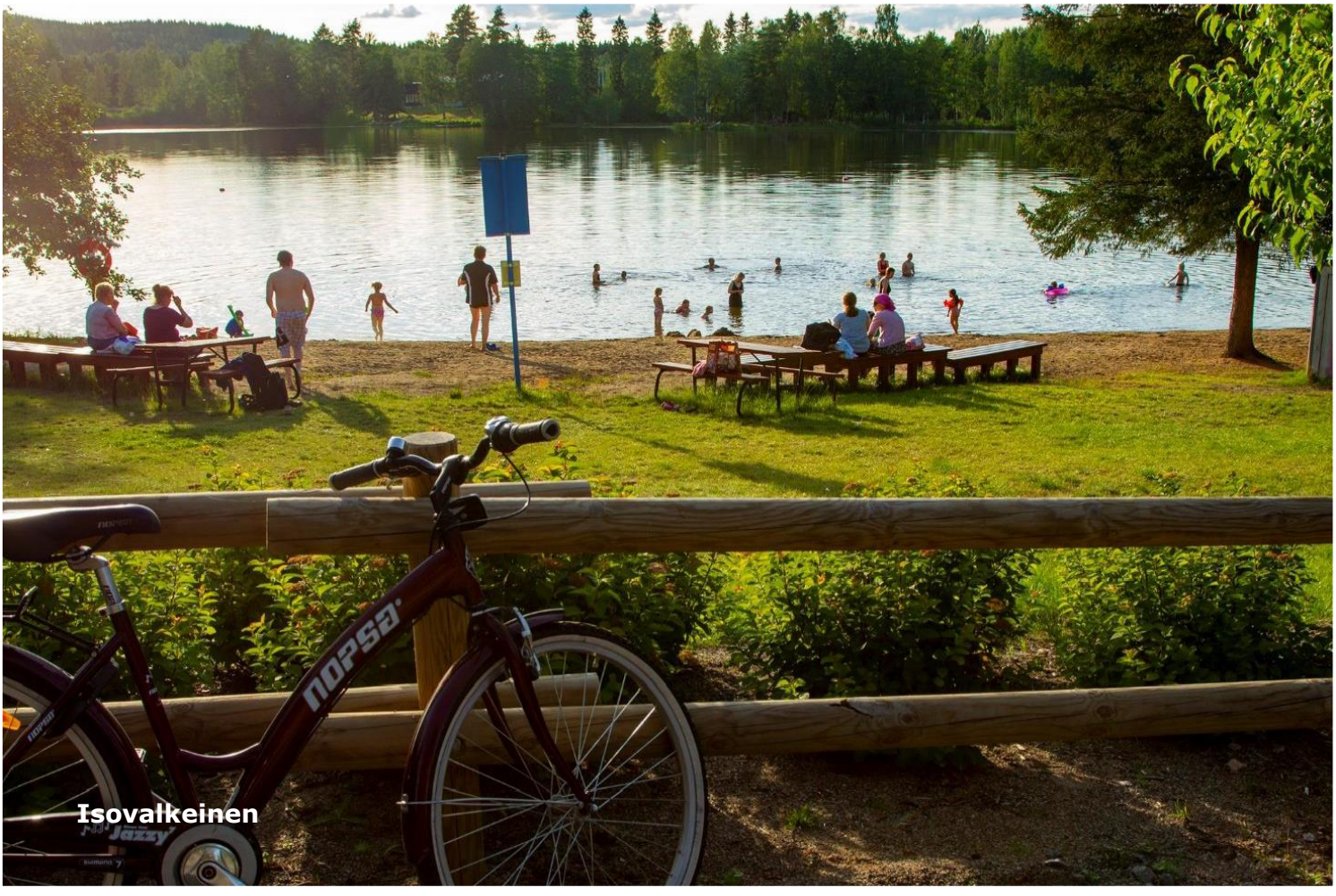

Isovalkeinen

LIITTEET

Uimarantojen sijaintikartat 1-10 MK 1:70 000

Uimarantojen kohdekortit 59 kpl

Liitetaulukko 1. Uimarantojen esteettömyystarkastelu

KUOPIO

Kaupunkiympäristön palvelualue
Kaupunkisuunnittelupalvelut